

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

DIVISION OF EPIDEMIOLOGY MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

รายงาน การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๑๕ : ๑๒ เมษายน ๒๕๓๘ VOLUME 27 : NUMBER 15 : APRIL 12, 1996 ISSN 0125-7447

สารบัญ
CONTENTS

สถานการณ์โรคมาลาเรีย พ.ศ.2537

181

สถานการณ์โรคมาลาเรีย พ.ศ.2537

(Malaria, 1994)

ในปี พ.ศ. 2537 กองระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยโรคมาลาเรียทั้งสิ้น 66,102 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 111.85 ต่อประชากรแสนคน ลดลงกว่าปี พ.ศ. 2536 เล็กน้อย มีผู้เสียชีวิตรวม 227 คน อัตราตาย 0.38 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.34 ลดลงกว่าปี พ.ศ. 2536 เล็กน้อย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 โรคมาลาเรีย ในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงทุกปี

ภาคเหนือมีอัตราป่วยสูงสุด 198.98 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาได้แก่ภาคกลาง (162.15) ภาคใต้ (102.31) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (18.25) ภาคเหนือเป็นภาคที่มีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - 2537 ภาคใต้สูงขึ้นปี พ.ศ. 2537 ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 และ 2533 ตามลำดับ

จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด 10 จังหวัดได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2,972.15, ตราด 2,252.81, ตาก 2,197.94, กาญจนบุรี 2,062.29, ระนอง 1,568.11, จันทบุรี 754.70, ชะลา 704.06, ราชบุรี 343.61, แพร่ 276.32 และประจวบคีรีขันธ์ 212.18

จังหวัดที่มีผู้ป่วยสูงสุด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี 15,199 ราย ตาก 9,675 ราย แม่ฮ่องสอน 6,352 ราย ตราด 4,620 ราย และจันทบุรี 3,503 ราย

กลุ่มอายุ 25 - 34 ปี มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด (144.54) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 15 - 24 ปี (141.20) กลุ่มอายุ 10 - 14 ปี (115.25) กลุ่มอายุ 5 - 9 ปี (105.96)

เพศหญิง ป่วย 20,025 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.30 เพศชายป่วย 46,077 ราย คิดเป็น ร้อยละ 69.70 อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1:3.1

ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ร้อยละ 90.05 ในเขตสุขภาพิบาล ร้อยละ 6.41 และในเขตเทศบาล ร้อยละ 2.70

ผู้ป่วยเป็นคนที่ขึ้นรถ ร้อยละ 62.60 คนไข้ใน ร้อยละ 37.15 และผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ร้อยละ 38.44 กรรมกร ร้อยละ 28.17 นักเรียน ร้อยละ 8.21 ทหารและตำรวจ ร้อยละ 1.65 เป็นต้น

สถานที่รายงานผู้ป่วยส่วนใหญ่ คือ โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 38.18 โรงพยาบาลทั่วไป ร้อยละ 15.57 โรงพยาบาลศูนย์ ร้อยละ 2.02 และคลินิกของทางราชการ ร้อยละ 35.03 เป็นต้น

การกระจายโรครายเดือนเหมือนกับทุก ๆ ปี ที่ผ่านมา พบผู้ป่วยตลอดทั้งปี แต่มักจะพบมากในช่วงฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน เชื้อที่ทำให้เกิดโรคเป็นเชื้อ *Plasmodium falciparum* ร้อยละ 57.33 *P.vivax* ร้อยละ 31.90 *P.malariae* ร้อยละ 0.12 และติดเชื้อผสมร้อยละ 1.15 ไม่ระบุเชื้อร้อยละ 9.14 จากการเฝ้าระวังของกองมาลาเรีย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2536 - กันยายน 2537 พบผู้ป่วย 109,321 ราย เป็นเชื้อ *P.falciparum* ร้อยละ 57.94 เชื้อ *P.vivax* ร้อยละ 41.28 เชื้อ *P.malariae* ร้อยละ 0.09 และติดเชื้อผสม ร้อยละ 0.69

ภาคใต้ พบเชื้อ *P.vivax* มากกว่าเชื้อตัวอื่น ๆ และมีรายงานการดื้อยาคลอโรควินน้อยมาก สำหรับเชื้อ *P.falciparum* พบมากกว่าเชื้อตัวอื่น ๆ ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีรายงานการดื้อยาที่ใช้รักษา (MSP) บ่อย ๆ

จังหวัดที่อยู่ติดชายแดนไทย-เมียนมาร์ และไทย-กัมพูชา เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อโรคมามากกว่าจังหวัดอื่น ๆ เหมือนเดิม แต่ในขณะนี้จังหวัดชายแดนไทย-เมียนมาร์ พบผู้ป่วยสูงกว่าจังหวัดที่อยู่ตามชายแดนไทย-กัมพูชา อาจจะเป็นเพราะการสู้รบตามแนวชายแดนบ่อยครั้งกว่าก็ได้

สถานการณ์โรคมาลาเรียของประเทศเพื่อนบ้านของไทย มีผลกระทบต่อการป่วยด้วยโรคมาลาเรียของประชาชนชาวไทยตามแนวชายแดน ควรจะได้มีการประสานงานการควบคุมโรคกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาโรคมาลาเรียตามแนวชายแดนต่อไป

เรียบเรียงโดย : องอาจ เจริญสุข

(Ongarj Chareonsook)

สถานการณ์โรคมาลาเรีย พ.ศ.2537

(ต่อจากหน้า 182)

Fig. 1 Reported Cases of Malaria Per 100,000 Population, by Year, Thailand, 1985-1990.

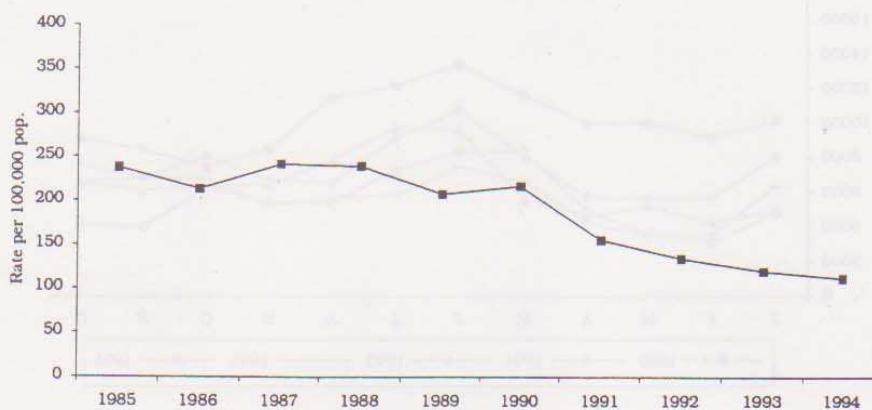

Fig. 2 Reported Cases of Malaria Per 100,000 Population, by Region, Thailand, 1990-1994.

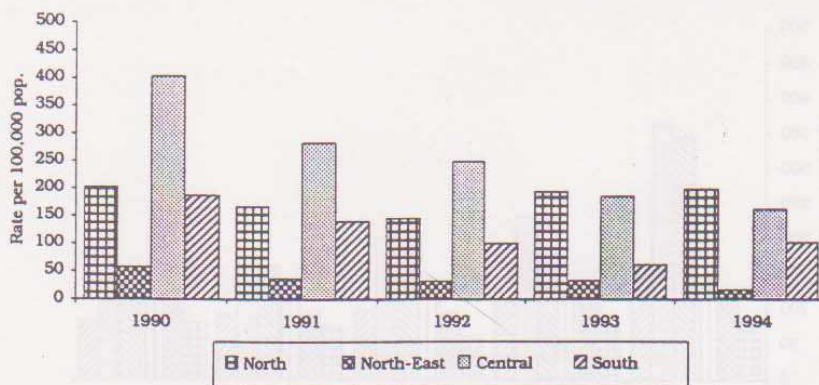

Fig. 3 Reported Cases of Malaria by Month, Thailand, 1990-1994.

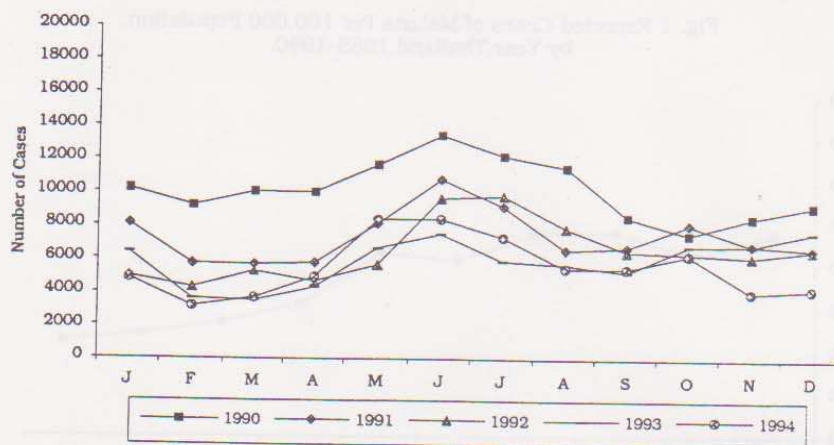

Fig. 4 Reported Cases of Malaria Per 100,000 Population, by Age-Group, Thailand, 1990-1994.

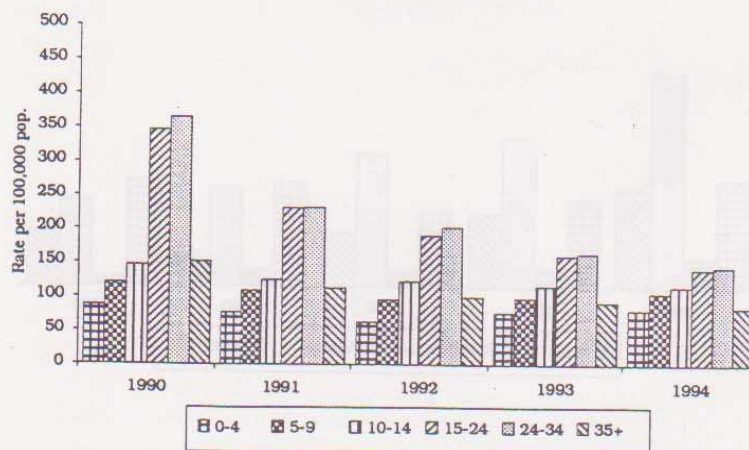

Fig. 5 Reported Cases of Malaria Per 100,000 Population,
by Province, Thailand, 1994.

